

raadsvoorstel

Agendapunt 2025, nr. VIa-pm

Zaaknummer 2371071

Te behandelen door S. Metaal-ten Dolle

Onderwerp: Beleids- en beheerplan Openbare Verlichting 2025

Pagina 1 van 3

Aan de raad,

Inleiding

Op 9 april 2024 heeft het college een uitgangspuntennotitie vastgesteld ten behoeve van het nu voorliggende beleidsplan. Het beleidsplan 'Licht in Winterswijk, 2025' is een uitwerking van deze notitie en bouwt voort op het bestaande beleidsplan openbare verlichting: 'LED's do it LESS'. Dat wil zeggen dat het bestaande beleidsplan in de basis goed is, maar dat technologische ontwikkelingen en andere inzichten aanleiding zijn geweest voor een heroverweging.

In het beleid wordt de visie van de gemeente als volgt geformuleerd: "We zijn een groene, gezonde, aantrekkelijke gemeente met een bloeiende flora en fauna. We houden het belang van een sfeervolle, leefbare en goede openbare ruimte altijd in het oog. Licht is alleen daar op die momenten dat het nodig is. Zo is de hinder minimaal en dragen we bij aan een duurzame samenleving".

De visie richt zich niet alleen op de openbare verlichting, maar ook niet-gemeentelijke lichtbronnen worden meegenomen. Ook deze lichtbronnen zijn namelijk van invloed op het straatbeeld. Bij nieuw te plaatsen verlichting en bij veranderingen in bestaande situaties wordt uitvoering gegeven aan de visie door het hanteren van een afwegingskader. Dit afwegingskader bestaat uit vier uitgangspunten, te weten:

1. Doordacht verlichten

We blijven redeneren vanuit verkeersveiligheid. We overwegen wel of niet te verlichten en denken aan alternatieven als kattenogen, reflecterende belijning, ledlampjes in de as van de weg, het dimmen van verlichting in de avond en de nacht, enzovoorts.

2. Gebiedsgericht verlichten

Elk gebied heeft zijn eigen gebruiksfunctie. In woongebieden wordt anders omgegaan met verlichting dan in het winkelcentrum. Binnen dit uitgangspunt wordt kritisch gekeken naar de functie van verlichting in relatie tot de inrichting en gebruik van het desbetreffende gebied.

3. Energie en Milieu

We blijven inzetten op afspraken uit het 'Energieakkoord' en streven te allen tijde naar duurzame en energiezuinige oplossingen. Een ander belangrijk thema is circulariteit. Dit betekent dat bij inkoop van masten, armaturen en andere producten rekening wordt gehouden met hergebruik van materialen.

4. Samenwerken

We hechten waarde aan een prettige leefomgeving. Het is van belang om hierover in gesprek te blijven met inwoners, ondernemers en verenigingen. Daarbij hebben wij oog voor niet-gemeentelijke lichtbronnen.

Het toepassen van het afwegingskader vraagt om het maken van keuzes. Keuzes die bovengenoemde uitgangspunten waarborgen. De zogeheten beleidskeuzes staan per uitgangspunt omschreven in het beleidsplan. In deze nota wordt uw raad gevraagd het beleidsplan vast te stellen.

Voorstel

Het beleidsplan 'Licht in Winterswijk, 2025' vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van het beleidsplan 'LED's do it LESS'.

Relatie met (huidig) beleid

Omgevingsvisie Buitengebied Winterswijk en de Beleidsvisie voor Landschap en Biodiversiteit in Winterswijk.

Beoogd(e) effect(en)

Met het geactualiseerde beleidsplan wordt ingespeeld op enkele maatschappelijk relevante thema's. Technologische ontwikkelingen bieden nieuwe mogelijkheden. Met nieuwe technieken als led, markering en reflectie en licht op maat kan mogelijk versneld een bijdrage worden geleverd aan opgaven op het gebied van:

- Energie: 50% Energiebesparing op openbare verlichting in 2030 ten opzichte van 2013 (Energieakkoord)
- Circulariteit: Bij inkoop van masten, armaturen en andere producten rekening houden met hergebruik van materialen.
- Flora en fauna: Het dimmen, of binnen een bepaald tijdsbestek uitzetten, van verlichting heeft een positief effect op de flora en fauna. Veel dieren- en plantensoorten ondervinden namelijk hinder van nachtelijk kunstlicht.

Argumenten

Het geactualiseerde beleidsplan volgt op het beleidsplan 'LED's do it LESS' uit 2014.

Sinds 2014 wordt uitvoering gegeven aan het beleidsplan 'LED's do it LESS'. Het beleidsplan had een looptijd van 6 jaar en is daarmee gedateerd en aan vervanging toe. Een actualisatieslag is gemaakt met het beleidsplan 'Licht in Winterswijk, 2025'.

Het geactualiseerde beleidsplan bevat een afwegingskader dat een aantal concrete handvatten biedt bij nieuw te plaatsen verlichting en bij veranderingen in bestaande situaties.

Hoewel het nieuwe beleidsplan voortborduurt op het beleidsplan uit 2014, is de context anders dan 10 jaar geleden. Technologische ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op en de verwachtingen ten aanzien van de leefomgeving is sterk aan verandering onderhevig. Ook de rol van de overheid verandert met de tijd mee. Het geheel aan ontwikkelingen stelt de gemeente voor nieuwe uitdagingen, maar het biedt ook kansen. De combinatie van nieuwe technieken, nieuwe inzichten en het bundelen van krachten met inwoners, ondernemers en verenigingen stelt ons beter in staat om huidige- en toekomstige opgaves het hoofd te bieden. Daarvoor is een afwegingskader ontwikkeld bestaande uit de uitgangspunten doordacht verlichten, gebiedsgericht verlichten, energie en milieu én samenwerken. Door ieder uitgangspunt uit te werken in meerdere beleidskeuzes ontstaan concrete handvatten die gebiedsgericht toepasbaar zijn en zich toespitsen op alle gebruiksfuncties die de buitenruimte van Winterswijk kent.

Financiële paragraaf incl. subsidiekansen en financiële risico's

Er is voor de jaren 2026 tot en met 2029 een investeringskrediet benodigd van in totaal €1.975.666,- ten behoeve van een vervangingsopgave van circa 1950 lampen en 400 masten. Het huidige type lampen wordt niet meer geproduceerd en de voorraad is gering. Een en ander zoals omschreven in het beheerplan Openbare Verlichting 2025, behorend bij het beleidsplan 'Licht in Winterswijk, 2025'.

Het benodigde investeringskrediet van €1.975.666,- wordt in de concept begroting 2026-2029 opgenomen voor een integrale afweging bij de begrotingsbehandeling.

Fin. Paragraaf	2026	2027	2028	2029	Totaal
Investering 2026-2029 vervangen openbare verlichting en verduurzamen naar LED					
benodigd per jaar	481.400	481.400	481.400	481.400	1.925.600
CPI index 2,6%	493.916	493.916	493.916	493.916	1.975.666
extra kapitaallasten o.b.v. investering openbare verlichting 2026 t/m 2029 incl 2,6% indexering CPI	0	35.000	69.000	104.000	

Verdeeld over de begrotingsjaren komt dit neer op € 493.916 per jaar. Dit is inclusief indexering van 2,6% op basis van de CPI index 2026. Het investeringskrediet en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten leidt tot een structureel negatief effect op de begroting van € 0 in 2026, oplopend tot circa € 35.000 in 2027, € 69.000 in 2028 en € 104.000 in 2029.

Hoewel de investering in LED verlichting op termijn leidt tot een nader te kwantificeren besparing op energiekosten, gaat het beleids- en beheerplan uit van bestaande exploitatiebudgetten. Onder meer ter vervanging van masten die komende jaren de leeftijd van >40 jaar bereiken en vervanging van de ledverlichting uit de eerste fase. Het is gebleken dat de kwaliteit van deze verlichting matig is en niet de gewenste levensduur heeft. Deze zullen de komende jaren ook vervangen gaan worden vanuit de bestaande exploitatiebudgetten.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving

In Nederland is er geen verplichting om verlichting te plaatsen. Wel is er een zorgplicht van toepassing met betrekking tot verkeersveiligheid en dient de gemeente het areaal goed te onderhouden. Het areaal wordt elk jaar gecontroleerd op mogelijke gebreken wanneer masten de theoretische levensduur van 40 jaar bereikt hebben. Daarnaast wordt elk jaar 25% van het areaal overdag gecontroleerd op visuele gebreken. De verkeersveiligheid is gewaarborgd door bij het ontwerp hier al rekening mee te houden. Er is een adviesrichtlijn die handvatten biedt voor de hoeveelheid licht op de weg, de hoeveelheid licht op 1,5m hoogte en de verdeling van het licht over de weg. Deze richtlijn wordt, net als omliggende gemeenten, niet volledig aangehouden.

Aspecten van duurzaamheid

Doordachter verlichten zorgt voor een lager energieverbruik, langere levensduur van materialen en door de keuze voor circulaire producten (voor zover mogelijk) leveren we op deze wijze een bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen.

Communicatie/betrokkenenparagraaf

Alle aanpalende beleidsvelden zijn betrokken bij de totstandkoming van dit beleidsplan aangezien het over diverse beleidsvelden heen reikt. Verder is op 4 oktober 2024 een politiek forum georganiseerd en is besproken wat de effecten van licht in de openbare ruimte zijn en tevens zijn de uitgangspunten getoetst. Er is geprobeerd meerdere informatiesessies te organiseren met leden van ABH City, Owin en BSV. Er heeft door gebrek aan animo maar een sessie plaatsgevonden.

Relatie met andere besluitvorming/andere projecten

Omgevingsvisie Buitengebied Winterswijk en de Beleidsvisie voor Landschap en Biodiversiteit in Winterswijk.

Vervolgprocedure/evaluatie

n.v.t.

Winterswijk, 27 mei 2025

Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de secretaris,

de burgemeester,

B. Freriks-ten Hagen

B.J.J. Bengevoord